

03/2015

ELÄKETURVAKESKUKSEN KATSAUKSIA

Työeläkemenoenuste vuodelle 2015

Marja Kiviniemi

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

03/2015

ELÄKETURVAKESKUKSEN KATSAUKSIA

Työeläkemenoennuste vuodelle 2015

Marja Kiviniemi

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Telephone +358 29 411 20

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Helsinki 2015

ISSN-L 1236-7737

ISSN 1798-7474 (verkkojulkaisu)

ABSTRAKTI

Katsaus sisältää ennusteen vuoden 2015 lakisääteisestä eläkemenosta ja eläkkeensaajien lukumäärästä. Mukaan on laskettu yksityis- ja julkisaloilta sekä palkattomilta ajoilta karttuneet työeläkkeet. Lisäksi katsaus sisältää Kelan maksamat eläkkeet ja SOLITA-eläkkeet.

Vuoden 2015 lopussa työeläkkeensaajia arvioidaan olevan yhteensä 1 435 000 henkilöä eli vajaan prosentin enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Yksityisen puolen eläkkeensaajia on tämän ennusteen mukaan 1 269 000 henkilöä ja julkisen puolen eläkkeensaajia 738 000 henkilöä.

Koko lakisääteinen eläkemeno tulee ennusteen mukaan kasvamaan hieman alle kolme prosenttia. Tästä kasvusta suurin osa selittyy vanhuuseläkemenojen kasvulla. Kasvua hidastavat pääasiassa työkyvyttömyys- ja osa-aikaeläkkeiden arvioitu väheneminen. Ennuste vuoden 2015 lakisääteiseksi eläkemenoksi on 28,3 miljardia euroa, joka on 13,7 prosenttia vuoden 2015 arvioidusta bruttokansantuotteesta.

ABSTRACT

This review contains a forecast of the statutory pension expenditure and number of pension recipients in 2015. Earnings-related pensions from the private and public sectors, as well as pensions accrued from unsalaried periods, have been included in the calculations. The review also contains the pensions paid by Kela (the Social Insurance Institution) and SOLITA pensions.

By the end of 2015, earnings-related pension recipients are estimated to number approximately 1,435,000, which is 0.9 per cent more than at the end of last year. Pension recipients in the private sector will number 1,269,000 according to this forecast, whereas those in the public sector are expected to number 738,000.

According to the forecast, the entire statutory pension expenditure will grow by 2.8 per cent. A large part of this growth can be explained by the growth in old-age pension expenditure. Growth is impeded by the discontinuation of the estimated decrease in disability and part-time pensions. The forecast for the statutory pension expenditure in 2015 is EUR 28.3 billion, which is 13.7 per cent of the estimated gross domestic product for 2015.

SISÄLTÖ

Johdanto	5
1 Aineisto ja menetelmät	6
2 Työeläkkeensaajien lukumäärä	7
3 Eläkkeiden indeksitarkistukset	9
4 Lakisääteinen eläkemeno	10
5 Vakuutusmaksun taso	13
5.1 Yksityisalojen työeläkemaksut	13
5.2 Julkisalojen työeläkemaksut	14
Liitteet	15
Liite 1 Eläkejärjestelmää koskevia tilastoja ja arvioita	15
Liite 2 Työansiot ja maksutulot (milj. euroa/v)	16

Johdanto

Katsaus sisältää ennusteen vuoden 2015 lakisääteisestä eläkemenosta ja työeläkkeensaajien lukumäärästä. Ennustetta laadittaessa oli käytettävissä vuoden ensimmäisen puoliskon tiedot.

Ensimmäisessä luvussa kuvataan ennustamisessa käytetyt aineistot, menetelmät ja oletukset. Toisessa luvussa on ennuste työeläkkeensaajien lukumäärästä. Kokonaismäärän lisäksi tässä luvussa esitetään yksityis- ja julkisalakohittaiset ennusteet. Yksityisalojen eläkkeensaajista on koottu myös eläkelakikohtaiset ennusteet. Kolmannessa luvussa esitetään eläkkeiden tarkistuksessa käytettävät indeksit ja kertoimet vuodelle 2015.

Neljännessä luvussa on ennuste lakisääteisestä eläkemenosta. Eläkemenosta esitetään ala-, eläkelaji- ja eläkelakikohtaiset ennusteet. Tässä luvussa työeläkemeno on jaettu kolmeen osaan: yksityis- ja julkisalat sekä palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet. Työeläkemennon lisäksi ennuste sisältää sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain (SOLITA) mukaiset eläkkeet sekä Kelan eläkkeet.

Viidennessä luvussa esitetään vuoden 2015 työeläkemaksut. Liiteosissa esitellään eläkejärjestelmää koskevia tilastoja ja arvioita.

1 Aineisto ja menetelmät

Ennuste perustuu työeläkkeiden osalta Eläketurvakeskuksen rekisteritietoihin. Kelan eläke-etuuksia koskeva ennuste on Kelan laatima. Ennusteita laadittaessa on ollut käytössä ensimmäisen vuosipuoliskon tiedot eläkkeensaajien lukumääristä ja työeläkemenosta.

Työeläkettä saavien lukumäärän ennuste koskee vuoden lopun tilannetta. Ennusteessa ei ole mukana niitä eläkkeensaajia, jotka saavat eläkettä niin kutsuttujen kuntien vanhojen sääntöjen mukaan (ennen 1.5.1964 vallinneet säännöt). Työeläkkeensaajat on jaoteltu eläkelajin, eläkettä kartuttaneen lain sekä sektorin (yksityinen ja julkinen) mukaan.

Ennusteessa on oletettu, että työeläkkeensaajien prosentuaalinen muutos edeltävän vuoden lopun tilanteeseen verrattuna on sama kuin kuluvan vuoden puolivälin prosentuaalinen muutos edeltävän vuoden puoliväliin verrattuna. Lisäksi oletetaan, että koko tarkasteluvuoden eläkemenojen prosentuaalinen kasvuvauhti on sama kuin loppuvuoden 2014 ja alkuvuoden 2015 toteutuneiden tietojen perusteella laskettu kasvuvauhti.

Lakisääteinen eläkemeno on ennusteessa jaoteltu työeläkemenoon, Kelan eläkemenoon ja SOLITA-menoon. Kelan eläkemeno sisältää kansaneläkkeet, takuueläkkeet, perhe-eläkkeet, lapsikorotukset ja rintamalisät. SOLITA-eläkemeno sisältää sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain mukaiset eläkkeet. Viimeksi mainituissa eläkemenona on käytetty Kelassa laadittua tuoreinta ennustetta.

Työeläkkeet on ennusteessa jaettu kolmeen osaan: yksityisalojen työeläkkeet, julkisalojen työeläkkeet sekä palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet. Yksityisalojen työeläkkeet on jaettu lisäksi perusturvaan ja lisäturvaan. Perusturva on vielä jaettu eläkelain (TyEL, MEL, YEL ja MYEL) sekä eläkelajin (vanhuus-, työkyvyttömyys-, osa-aika-, perhe-eläke sekä maatalouden erityiseläke) mukaan. Lisäturva on jaoteltu vain eläkelain mukaan. Julkisalojen ja palkattomien aikojen eläkkeet on jaoteltu vain eläkelajin mukaan.

2 Työeläkkeensaajien lukumäärä

Ennusteen mukaan työeläkkeensaajien lukumäärä on vuoden lopussa noin 1 435 000 henkilöä (1 421 827 vuonna 2014). Edelliseen vuoteen verrattuna määrä nousee vajaan prosentin verran ja se johtuu pääasiassa vanhuuseläkkeiden lukumäärän kohoamisesta. Kasvua hidastavat sekä osa-aika- että työkyvyttömyyseläkkeiden määrän supistuminen ja lisäksi työttömyyseläkkeiden päättyminen. Perhe-eläkkeiden lukumäärä pysyy vuosittain lähes ennallaan.

Osa-aikaeläkettä voivat tarkasteluvuonna saada vuonna 1954 ja sitä ennen syntyneet, koska työeläkelakien mukaiselle osa-aikaeläkkeelle voi jäädä aikaisintaan 61-vuotiaana. Kuluvan vuoden aikana osa-aikaeläkkeiden lukumäärän arvioidaan vähenevän neljänneksellä. Niitä on alkanut vuoden puoliväliin mennessä noin 1 500 ja päättynyt 3 500. Vuoden takaiset vastaavat luvut olivat 2 056 ja 3 759. Osa-aikaeläkeläisten kokonaislukumäärä laskee 18 517:sta 13 800:aan. Yli 65-vuotiaana osa-aikaeläkettä saaneiden määrä on sen sijaan kasvanut vuosi vuodelta ja kesäkuun lopussa heitä oli kaikkiaan 841. Eniten osa-aikaeläkettä saavia on 62-vuotiaiden ikäluokassa, 30.6.2015 yhteensä 5 561.

Työkyvyttömyyseläkkeiden lukumäärät laskevat edelleen. Vuoden 2015 aikana niiden arvioidaan vähenevän noin kuusi prosenttia. Lasku on jatkunut jo usean vuoden ajan sekä yksityis- että julkisaloilla. Etenkin vanhempien ikäluokkien eläkkeitä alkaa aiempaa vähemmän työkyvyttömyyden perusteella. Supistuvan kehityksen taustaa ei voi arvioida eläketilastojen perusteella, mutta työntekijöiden terveydentilan ja koulutustason koheneminen, työterveyshuollon tehokkuus, työjärjestelyjen onnistuminen ynnä muut toimenpiteet edesauttavat oletettavasti myönteistä kehitystä. Lisäksi työnantajat voivat pienentää työkyvyttömyysriskin perusteella määräytyvää niin sanottua maksuluokkamallin mukaista työeläkemaksuaan, jos ne onnistuvat ehkäisemään uusia työkyvyttömyyseläkkeitä.

Yksityisen puolen eläkkeensaajia on vuoden lopussa 1 269 000 henkilöä (1 254 160) ja julkisen puolen 737 800 (717 800) henkilöä. Ennuste eläkkeensaajien laki- ja lajikohtaisista lukumääristä on koottu taulukkoon 2.1. Vuoden 2015 lopun lukumäärät on esitetty taulukossa 2.2. Taulukko 2.3 sisältää ennusteen eläkkeensaajien prosentuaalisesta kasvusta edelliseen vuoteen verrattuna. Koska sama henkilö voi saada eläkettä useamman kuin yhden eläkelain ja eläkelajin mukaisesti taulukon rivit ja sarakkeet eivät ole summattavissa. Taulukko ei sisällä niitä eläkkeensaajia, jotka saavat eläkettä niin kutsuttujen kuntien vanhojen sääntöjen mukaan (ennen 1.5.1964 vallinneet säännöt).

Tarkempia tilastotietoja työeläkkeensaajista ja työeläkkeelle vuonna 2014 siirtyneistä on esitetty Eläketurvakeskuksen tilastoraportissa 04/2014 *Katsaus eläketurvaan vuonna 2014*. Se sisältää lisäksi keskeisimpiä eläkkeisiin liittyviä aikasarjoja ja tilastokuvioita sekä suppean katsauksen eläkkeiden rahoitukseen.

Taulukko 2.1.

Työeläkkeensaajien lukumäärä eläkettä kartuttaneen työeläkelain mukaan vuoden 2015 lopussa.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä*	Kaikki eläkkeensaajat**
Vanhuus	999 300	17 100	174 300	163 100	1 052 600	597 200	1 214 700
Työkyvyttömyys	140 900	3 100	22 000	10 500	143 800	88 500	161 700
Osa-aika	4 500	30	1 200	180	5 900	6 100	12 000
Perhe	213 000	2630	38 200	49900	236 200	89 500	269 400
Yhteensä	1 219 200	22 500	224 000	183 700	1 269 400	737 800	1 434 500

Taulukko 2.2.

Työeläkkeensaajien lukumäärä eläkettä kartuttaneen työeläkelain mukaan vuoden 2014 lopussa.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä*	Kaikki eläkkeensaajat**
Vanhuus	965 474	15 891	165 472	164 481	1 021 624	569 942	1 183 713
Työkyvyttömyys	150 785	3 438	23 525	11 756	153 988	92 318	172 514
Osa-aika	6 238	51	1 672	236	8 197	7 914	16 057
Perhe	213 825	2 602	38 043	51 279	238 073	89 452	271 755
Yhteensä	1 200 441	21 743	217 370	187 176	1 254 160	717 787	1 421 827

Taulukko 2.3.

Työeläkettä saavien lukumäärän prosentuaaliset muutokset vuoden 2014 loppuun verrattuna.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä*	Kaikki eläkkeensaajat**
Vanhuus	3,5	7,6	5,3	-0,8	3,0	4,8	2,6
Työkyvyttömyys	-6,6	-9,8	-6,5	-10,7	-6,6	-4,1	-6,3
Osa-aika	-27,9	-41,2	-28,2	-23,7	-28,0	-22,9	-25,3
Perhe	-0,4	1,1	0,4	-2,7	-0,8	0,1	-0,9
Yhteensä	1,6	3,5	3,1	-1,9	1,2	2,8	0,9

* VaEL, KuEL, KIEL, Kelan ja Suomen Pankin toimihenkilöeläkkeet sekä Ahvenanmaan maakuntahallituksen maksamat eläkkeet.

** Sama henkilö voi saada usean eläkelain ja -lajin mukaista eläkettä.

3 Eläkkeiden indeksitarkistukset

Maksussa olevat työ- ja ansioeläkkeet tarkistetaan työeläkeindeksillä kalenterivuositain tammikuun alussa. Työeläkeindeksin perusteena käytetään Tilastokeskuksen laskemien ansiotas- ja kuluttajahintaindeksin vuotuisia muutoksia edellisen kalenterivuoden kolmannella vuosineljänneksellä. Vuonna 2015 työeläkeindeksi oli 2 519, joka on 0,4 prosenttia korkeampi kuin edellisenä vuonna.

Uutta eläkettä määrättäessä käytetään palkkakerrointa, jonka avulla työaikaiset ansiot, yrittäjätulot, työeläkelaisissa säädettyt rahamäärät sekä vapaakirjat tarkistetaan eläkkeen alkamisvuoden tasoon. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella palkkakertoimen ja työeläkeindeksin kullekin kalenterivuodelle. Vuoden 2015 palkkakerroin on 1,363. Kasvu vuoteen 2014 verrattuna on 1,0 prosenttia.

Kansaneläkelaitoksen vahvistama vuoden 2015 kansaneläkeindeksi (KEL-indeksi) on 1 637. Se nousi edellisestä vuodesta 0,4 prosenttia. KEL-indeksi määräytyy yleisen hintatason perusteella ja se seuraa Tilastokeskuksen vahvistamaa elinkustannusindeksiä. Muut indeksit määräytyvät sekä hintatason että ansiotason perusteella. Taulukkoon 3.1 on koottu tiedot indeksien määräytymisestä sekä vuosittaisista muutoksista.

Taulukko 3.1.

Eläkeindeksien määräytyminen ja prosentuaaliset muutokset vuosittain 2013–2015.

	Pisteluvun laskennassa käytettävä paino		2013	2014	2015
	ansiotasolle	hintatasolle			
Palkkakerroin	0,8	0,2	2,8	1,7	1,0
Työeläkeindeksi	0,2	0,8	2,8	1,4	0,4
KEL-indeksi	0,0	1,0	2,8	1,3	0,4

4 Lakisääteinen eläkemeno

Lakisääteisiä eläkkeitä maksetaan tänä vuonna kaiken kaikkiaan 28,3 miljardia euroa. Kasvu vuoteen 2014 verrattuna on vajaa kolme prosenttia. Se selittyy jälleen lähinnä vanhuuseläkkeiden kasvulla. Lakisääteisen eläkemenon osuus bruttokansantuotteesta (BKT) tulee olemaan 13,7 prosenttia (13,4 prosenttia vuonna 2014).

Työeläkemenon, joka sisältää yksityis- ja julkisalojen työeläkkeet sekä palkattomilta ajoilta maksetut eläkkeet, ennustetaan olevan 25,2 miljardia euroa. Arvioitu eläkemeno on runsas kolme prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Työeläkemenon kasvua hillitsevät muun muassa työkyvyttömyyseläkemenon jo pitkään jatkunut aleneminen ja työttömyyseläkkeiden poistuminen. Osa-aikaeläkkeelle jäädään myös huomattavasti aiempaa vähemmän. Lisäksi vuoden 2015 indeksitarkistukset olivat edellisvuotta matalampia.

Taulukko 4.1.

Lakisääteinen eläkemeno vuosina 2014–2015, miljoonaa euroa.

	2015	2014	Muutos, %
Yksityisen puolen työeläkkeet	15 857	15 338	3,4
– Perusturva	15 568	15 039	3,5
– Lisäturva	212	216	-1,6
– Maatalouden erityiseläkkeet	77	83	-7,2
Julkisen puolen työeläkkeet	9 270	8 985	3,2
Palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet	108	89	21,3
Työeläkemeno yhteensä	25 235	24 412	3,4
Kelan eläke-etuudet*	2 508	2 560	-2,0
SOLITA-eläkkeet**	510	513	-0,6
Lakisääteinen eläkemeno yhteensä	28 253	27 485	2,8
Osuus BKT:sta	13,7	13,4	

* Kansaneläkkeet, takuueläkkeet, perhe-eläkkeet, lapsikorotukset ja rintamalisät.

** Sotilasvamma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain mukaiset eläkkeet.

Suurimman osuuden työeläkemenoista muodostavat vanhuuseläkkeet. Vuoden 2015 vanhuuseläkemeno tulee olemaan arviolta 21 miljardia euroa, joka on viitisen prosenttia edellisvuotta korkeampi. Osa-aikaeläkemeno putoaa melkein neljänneksellä ja työkyvyttömyyseläkemenon arvioidaan laskevan viiden prosentin verran vuoden takaisesta. Työttömyyseläkkeet loppuvat kokonaan ja perhe-eläkemeno pysyy lähes ennallaan. Kelan eläkemeno alenee parin prosentin verran. Muiden eläkelajien kohdalla suuria muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna ei ole odotettavissa. Työeläkemeno palkattomat ajat mukaan lukien eläkelajeittain eriteltyinä on esitetty taulukossa 4.2.

Taulukko 4.2.

Työeläkemeno (yksityinen ja julkinen) eläkelajeittain vuosina 2014–2015, miljoonaa euroa.

Eläkelaji	2015	2014	Muutos, %
Vanhuuseläke	21 093	20 106	4,9
Työkyvyttömyyseläke	2 050	2 163	-5,2
Osa-aikaeläke	127	165	-23,0
Perhe-eläke	1 676	1 678	-0,1
Perusturva yhteensä	24 946	24 112	3,5
Lisäturva	212	216	-1,6
Maatalouden erityiseläkkeet*	77	83	-7,2
Yhteensä	25 235	24 411	3,4

* Luopumis- ja sukupolvenvaihdoeläkkeet sekä luopumiskorvaukset ja -tuet.

Tarkempi erittely vuoden 2015 ennustetusta eläkemenosta on esitetty taulukossa 4.3. Tässä taulukossa eläkelajikohtainen eläkemeno on yksityisalojen kohdalla eritelty eläkelain mukaan. Julkisalot on esitetty yhtenä kokonaisuutena. Myös palkattomilta ajoilta karttuneet eläkkeet on esitetty omana kokonaisuutenaan. Taulukossa 4.4 on esitetty vuoden 2014 toteutuneet eläkemenot.

Taulukko 4.3.

Työeläkemeno laeittain vuonna 2015, miljoonaa euroa.

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä	Palkattomat ajat	Kaikki
Vanhuus	11 237	148	893	656	12 933	8 070	90	21 093
Työkyvyttömyys	1 256	19	87	51	1 413	621	16	2 050
Osa-aika	52	0,5	14	1,5	67	59	0	127
Perhe	972	13	95	74	1 154	520	1,6	1 676
Perusturva	13 516	180	1 088	783	15 568	9 270	108	24 946
Lisäturva	205		7,2	0,2	212			212
Maatal. erit.				77	77			77
Yhteensä	13 721	180	1 096	860	15 858	9 270	108	25 235

Taulukko 4.4.*Työeläkemeno laeittain vuonna 2014, miljoonaa euroa.*

Eläkelaji	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yksityinen yhteensä	Julkinen yhteensä	Palkattomat ajat	Kaikki
Vanhuus	10 681	142	839	634	12 296	7 736	74	20 106
Työkyvyttömyys	1 335	20	92	55	1 503	646	14	2 163
Osa-aika	69	0,7	18	1,7	90	75	0	165
Perhe	966	13	96	74	1 150	527	1,3	1 678
Perusturva	13 051	176	1 046	765	15 038	8 985	89	24 112
Lisäturva	209		7,2	0,2	216			216
Maatal. erit.				83	83			83
Yhteensä	13 260	176	1 053	848	15 337	8 985	89	24 411

5 Vakuutusmaksun taso

5.1 Yksityisalojen työeläkemaksut

Keskimääräinen TyEL-vakuutusmaksun ennakoitu taso vuodelle 2015 on 24,0 prosenttia palkoista. Maksussa on otettu huomioon työntekijöiden maksuosuudet ja keskimääräinen asiakashyvitys 0,5 prosenttia. Työntekijöiden maksuosuus on 5,7 prosenttia alle 53-vuotiailla ja 7,2 prosenttia yli 53-vuotiailla.

Merimieseläkelain mukaisesta vakuutusmaksusta, joka oli 22,8 prosenttia palkoista vuonna 2015, työnantajat ja työntekijät maksavat kumpikin yhtä suuren osuuden eli 11,4 prosenttia.

Yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkemaksut on sidottu keskimääräisen TYEL-maksun tasoon. Yrittäjien työeläkemaksuprosentti ja MYEL-perusprosentti vastaavat työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräistä työeläkevakuutusmaksuprosenttia ilman 53 vuotta täyttäneiden korotettua maksuosuutta. YEL- ja MYEL-vakuutettujen maksuprosentteihin tehdään 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta yhtä monen prosenttiyksikön suuruinen korotus kuin 53-vuotiaiden työntekijöiden maksuihin.

Taulukoihin 5.1 ja 5.2 on koottu keskimääräiset vakuutusmaksuprosentit vuosilta 2013–2015 sekä TyEL-maksun osat vuonna 2015.

Taulukko 5.1.

Keskimääräiset vakuutusmaksut prosentteina palkoista tai työtuloista sekä työntekijöiden maksuosuudet vuosina 2013–2015.

	TyEL	MEL	YEL	MYEL	MYEL	Työntekijät		YEL ja MYEL*	
				maatal. yrittäjät	apurahan- saajat	alle 53 v.	53 v täytt.	alle 53 v.	53 v täytt.
2013	22,8	22,6	20,9	12,9	13,4	5,15	6,5	22,5	23,85
2014	23,6	22,8	21,8	13,4	13,0	5,55	7,05	23,3	24,8
2015	24,0	22,8	22,2	13,6	13,3	5,70	7,2	23,7	25,2

Työntekijän maksuosuus sisältyy TyEL-maksuun. MEL:n mukaisesta maksusta työntekijä maksaa puolet.

* Vahvistettu MYEL-vakuutusmaksun perusprosentti ja YEL-maksu ilman aloittavien yrittäjien alennuksia alle 53-vuotiaille ja 53 vuotta täyttäneille.

Taulukko 5.2.

Keskimääräiset TyEL-maksun osat vuonna 2015.

Rahastoitava vanhuuseläkeosa	2,9
Rahastoitava työkyvyttömyyseläkeosa	0,8
Tasausosa	19,9
Muut osat	0,9
Hyvitykset	-0,5
Yhteensä	24,0

TyEL-maksu vaihtelee työnantajasta ja eläkelaitoksesta riippuen. Työeläkeyhtiöissä tilapäisen työnantajan vakuutusmaksu on 24,7 prosenttia palkkasummasta. Sopimustyönantajilla maksu ei ole vakio, koska maksun tasoon vaikuttavat asiakashyvitykset, työkyvyttömyyseläkeosa, hoitokustannusosa ja maksutappio-osa. Työeläkeyhtiön työnantajakohtainen hyvitys riippuu yhtiön sijoitustoiminnan tuotoista ja asiakassuhteen pituudesta. Eläkesäätiöt ja eläkekassat voivat alentaa kannatusmaksuja sijoitustuottojen perusteella.

TyEL-maksun vaihtelussa merkittävän osan selittää työkyvyttömyyseläkkeisiin liittyvä maksuluokkamalli, jossa maksun suuruuteen vaikuttavat aikaisempina vuosina tapahtuneet työkyvyttömyystapaukset. Vuonna 2015 tarkastellaan työnantajan vuosien 2012 ja 2013 työkyvyttömyysriskisuhteita, jotka lasketaan vertaamalla vakuutuksesta myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden menoa keskimääräiseen menoon. Ennustevuonna 2015 maksuluokkamallia sovelletaan sopimustyönantajiin, joiden kahden vuoden takainen palkkasumma oli vähintään 1 990 500 euroa.

5.2 Julkisalojen työeläkemaksut

Valtion eläkelain (VaEL) mukainen yleinen maksuluokka on 23,68 prosenttia palkasta. Työntekijöille, joille on säädetty eroamisikä tai jotka ovat valinneet erityisen eläkeiän (55, 58 tai 60 vuotta) maksuluokka on 31,59 prosenttia palkasta ja sotilaseläkkeisiin oikeutetuille muista ammattiryhmiä korkeampi 32,16 prosenttia palkasta. Sotilashenkilöstöllä eläkeoikeus voi syntyä palvelusvuosien perusteella, eroamisiässä tai yleisessä vanhuuseläkeiässä. Työntekijöiden maksuosuudet, jotka sisältyvät edellisiin lukuihin, ovat VaEL:ssä samat kuin yksityisellä sektorilla. Kokonaismaksukertymä on arviolta 26,4 prosenttia palkoista vuonna 2015.

Taulukko 5.3.

Kokonaismaksukertymät prosentteina palkoista ja työntekijöiden maksuosuudet vuosina 2013–2015.

	VaEL	KuEL	KiEL	Työntekijät	
				alle 53 v.	53 v täytt.
2013	24,9	29,6	33,7	5,15	6,5
2014	26,5	29,7	34,1	5,55	7,05
2015	26,4	29,8	34,3	5,70	7,2

KuEL-maksu sisältää palkka- ja eläkemenoperusteiset maksuosat.

Kunnallisen eläkelain piirissä työnantajien palkkaperusteinen KuEL-maksu, joka ei sisällä työntekijöiden maksuosuutta, on 17,20 prosenttia. Tämän lisäksi osa työnantajista maksaa eläkemenoperusteisia maksuja, joiden kokonaismäärän arvioidaan olevan 5,65 prosenttia palkkasummasta. Arvioitu kokonaismaksukertymä vuodelle 2015 on 29,8 prosenttia KuEL-palkkasummasta. Työntekijöiden maksuosuudet ovat samat kuin TyEL:ssä.

Kirkon työnantajilta perittävä eläkemaksuprosentti määräytyy työnantajan palkkasumman perusteella. Työntekijöiden eläkemaksut ovat TyEL:n mukaiset. Kokonaismaksukertymän arvioidaan olevan 34,3 prosenttia KiEL-palkkasummasta. Lisäksi peritään eläkerahastomaksua, jonka suuruus vuonna 2015 on 1,2 prosenttia vuonna 2013 toimitetun verotuksen kirkollisverosta.

Julksen sektorin eläkemaksuprosentteja vuosilta 2013–2015 on esitetty taulukossa 5.3.

LIITTEET

Liite 1 Eläkejärjestelmää koskevia tilastoja ja arvioita

Ennusteet kursivoitu

1.A	Kansantalouden kehitys	2013	2014	2015
	Työeläkeindeksi	2 475	2 509	2 519
	Palkkakerroin	1,327	1,350	1,363
	Kuluttajahintojen muutos	1,5	1,0	-0,1
	Ansiotason muutos	2,1	1,5	1,1
	BKT, mrd. euroa	202,7	205,2	206,2
	BKT:n volyymin muutos	-1,1	-0,4	-0,4
	TYEL-palkkasumman muutos	0,3	0,3	0,5
	Työttömyys%, 15–74	8,2	8,7	9,5
	Työttömyys%, 15–64	8,3	8,8	9,8
1.B	Vakuutusteknisiä suureita	2013	2014	2015
	Vakuutusmaksu%	22,8	23,6	24,0
	TYEL-maksun työntekijän osuus			
	alle 53-v.	5,15	5,55	5,70
	yli 53-v.	6,50	7,05	7,20
	MEL	22,6	22,8	22,8
	työntekijän maksu	11,3	11,4	11,4
	YEL keskimäärin	20,9	21,8	22,2
	MYEL/maatalousyrittäjä	12,9	13,4	13,6
	MYEL/apurahan saaja	13,4	13,0	13,3
	Perus% YEL/MYEL			
	alle 53-v.	22,5	23,3	23,7
	yli 53-v.	23,85	24,8	25,2
	Perustekorko			
	1.1.–30.6.v	4,0	4,5	5,5
	1.7.–31.12.v	4,75	5,0	5,75
	Täydennyskerroin			
	1.1.–31.3.v	0,71	1,04	1,91
	1.4.–30.6.v	0,98	1,22	1,81
	1.7.–30.9.v	1,20	1,61	2,28
	1.10.–31.12.v	0,85	1,87	
	Osaketuottokerroin	0,1992	0,962	
	TyEL-maksun osat keskimäärin	2013	2014	2015
	Vanhuuseläkeosa	2,9	2,9	2,9
	Työkyvyttömyyseläkeosa	0,9	0,9	0,8
	Tasausosa	18,9	19,3	19,9
	Muut osat	0,9	0,9	0,9
	Hyvitys	-0,4	-0,4	-0,5
	Tilapäinen alennus	-0,4	-	-
	Yhteensä	22,8	23,6	24,0

Liite 2 Työansiot ja maksutulot (milj. euroa/v)

YEL-työtulossa on huomioitu aika, kuinka kauan yrittäjä on ollut vakuutettuna vuoden aikana.

2.1 Palkkasummat

	2013	2014	2015
TyEL	52 279	52 432	52 694
MEL	268	268	255
Yhteensä	52 547	52 700	52 949

2.2 Työtulot

	2013	2014	2015
YEL	4 753	4 818	4 874
MYEL/maatalousyrittäjät	1 379	1 354	1 291
MYEL/apurahan saajat	73	79	81

2.3 Maksutulot

	TyEL	MEL	YEL	MYEL	Yhteensä
Perusturva					
2013	11 883	61	997	178,1	13 119
2014	12 133	61	1 050	181,3	13 425
2015	12 663	58	1 081	175,8	13 978
Lisäturva					
2013	11				11
2014	10				10
2015	9				9
Valtion osuus					
2013		57	68	579	704
2014		59	74	598	731
2015		60	86	622	768
Työttömyysvakuutusrahaston maksu määrätymisvuoden tasossa 1.7.v					
	Yksityisalat		Julkisalat		
2013	511		169		
2014	609		202		
2015	683		226		

Eläketurvakeskuksen ajankohtaiskatsaukset vuonna 2015

- 01/2015 Kokonaiseläke 2015. Työeläke, kansaneläke ja verotus
- 02/2015 Onko työuraeläkkeitä muualla?
- 03/2015 Työeläkemenoennuste vuodelle 2015

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN